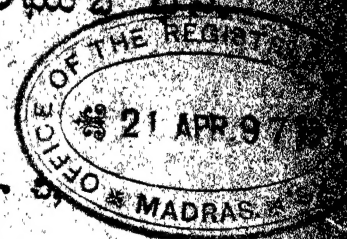

38/2147
భారత రత్న వలయు భాగ్య

ఇది సరియైనది

నల్లూరు తల్లి వంగోలు తామరకాళి వేణు లుమ్మవహారి

గ్రామ నివాసుండును

మహారాజుకి

మహారాజుకి గ్రామాల నాయనింగారి పోతనామచి

వంగోలు వజ్రహాసంబదిరాసి మహర్షిరకాలయం,

మద్రాసు చివ్రచురింపఁబడియె.

1896 సం 4 దినములు.

శ్రీరస్తు, శుభమస్తు, ఆవిష్ణుమస్తు.

శ్రీ భారతార్ణవలఘుబోధిని.

ఆదిపంచకము ప్రారంభము.

— ౧౦:౦:౧౦ —

హిందూస్తానిమెట్టు - తోహర.

శ్రీవనితాధవునమ్మనబోల్పురశ్రీహరినిదలంచి - విధిమహ - దే
 వులస్మరియించి - హైమవతి - దేవినిమది నెంచి - నుతించి - భావమున
 గణపతిగజాననునిభక్తిమీరపూజించి || మధుసూదనుకోడలుగీర్వాణి
 నిమదిలోపల నెంచి - వాల్మీకుల - పదములు సేవించి - వ్యాసనుతి - ము
 దమున గావించి - ధరాస్తలి - ప్రథమాంధ్రకవీద్రుడగునన్నయనుభావ
 మున గీర్తించి || కమ్మకులపయోధిపూర్వశశిక్రిష్ణమ్మకుమారుడనూ -
 నాగినే - నిమ్మవంశజుడను - పదకవి - త్వమ్మ జేసినాను - భక్తవర -
 తమ్మికంటిదయవేంకటకవియనిదనరువాడనేను || పంచమవేదంబనబ
 రగినయీ భారతకథజూడ - మహాంబుధి - గాండుటకెడివోడ - గానునే
 కుంచి సేయవాడ - పూర్వకృత - సంచితఫలమున్మించిదనుచును రచిం
 చబూసినాడ || శౌనకాదిమానేండులునైమిశకాననమున జేరి - పుణ్య
 కథ - వీనులవినగోరి - భారతవి - ధానంబేదారి - దెల్పుమన - తానుగ్ర
 శ్రవసుండనుసూతుడుతత్కథదెప్పెనమీరి || ధారుణి ధృతరాష్ట్ర
 పాండువిచురులుధరణిపతులుగలరు - పాండుసుకు - మారులేవురలరు -
 ధృతరాష్ట్రకు - మారులునూరువురూ - వారలా - పారవారసమధీరు
 లుహస్తిపట్నములోగలరూ || క్షితిపతియగు దృతరాష్ట్రకుమారులశ
 తవితతయుగూడి - జలక్రీ - డతులితముగ నాడి - పాండుసుతు - లతోచె
 తురతనాడి - వాయుసుతు - డతులశక్తితన్నలకానుర్వురుగృతరా
 ష్ట్రునిసుతులోడి || రాపాటుసుగినిరుర్యోధనుడతికోపవంతుడాయె-

పవనసుతు - రూపుమాపు సేయక - యెట్టులని - తాపమెక్కువాయక -
 సుయోధను - తాపసహితులగుపాండవులనుగని - తాసహింపడా
 యెక ॥ యెతెరగునైనవీరలజంపీభూతలమేలెదనూ - నేనువి - భ్యాతి
 గాంతుధరను - భీమునిక - ఘాతజేసెదాను - మనంబున - పాతకమనిద
 లచనువీరలనేపాతిపెట్టెదాను ॥ క్రూరులువిషమిడియన్నముబెట్టినసా
 రనుంటదాయె - బీర్మమై - మేరుధీరుడాయె - భీముడే - తీరుజావడా
 యె - సుయోధను - డేరీతినివీరలజంపెదననియెక్కువముచ్చరమాయె ॥
 ద్రోణాచార్యులువారందరికినిబాణవిద్యజెప్పి - నామదిక - బూనుయిష్ట
 మొప్పి - తీర్పువా - రీనిజెప్పుడిప్పి - శూరుల - శ్రేణిలొనెవరనకారవుల
 టివినిబూనరైరితలదిప్పి ॥ ఆమాటలువిని వాసవనందనుడతెకౌర్యము
 తోను - గురువరస - ప్రేమదీర్చెదాను - చూడునా - సామర్థ్యముతో
 ను - సురేంద్ర - స్తోమంబెదురేగినగెల్చెదననజూచిద్రోణుడిట్లనెనూ ॥
 యొద్దికౌర్యముననాయభిష్టమునుటీర్చెవాడవురా - దృపమనినె - దిద్ది
 పట్టితెరా - శూరులనె - టీర్చెవాడవుగా - యర్జనా - నేర్పుమునావిలు
 ద్యనెల్లనీకీచ్చెదనైకొనరా ॥ నరుడాద్రోణుని మాటలువినితానతిరయ
 మునపోయెక - దృపమడా - పురిలోనెదురాయెక - ఫాల్గుణుడు - సర
 కుసేయడాయెక - దృపమనిని - గురుదక్షిణగాబట్టితెచ్చెతాగురునికో
 రె - బాయెక ॥ కక్కసమునదుర్యోధనాదులొకలక్కటిల్లుగట్టి - పాం
 డవుల - నక్కడుండవెట్టి - యింగలము - నొక్కరాత్రివెట్టి - వారలను - చ
 క్కసేయుమనిపురోచనుండనుటక్కరినక్కడవెట్టి ॥ వల్లముననుదుర్యో
 ధనకృత్యంబెల్లతానుడెలస - విదురుని - వల్లవీరుడెలస - భీముడా - యిల్లుగా
 ల్పివేస - విదురలొ - తల్లినన్నరమ్మలనుటసుకొని - తల్లెనానగరుబాసె ॥
 పదపడిచిక్కడవికీభీముడుతాగవలిపచ్చెనపుడూ - హిడింబా - సుదతి
 గూడెనపుడు - హిడింబుని - వదమణలచెనొకడు - వడముడి - కిదనము
 రొదపినికుంతికుమారులునిదురలేచిరపుడు - భూసురులుండేయేకచక్ర
 పురవాసముగాపించి - భీక్షుప్ర - సాదముభక్షించి - బ్రాహ్మణుని - ఘో
 శునాలకించి - భీముడు - గ్రోహునిబకాసురునివధించి - యాభూసురురక్షించి ॥
 సుయోధనుడుపాంచాలరాట్టనయస్వయంవరమునోడి - రసపినియ -

రయంబుననుక్రీడి - వెల్లిమ - త్స్వయంత్రతేగనాడి - పాండుసుతు - ల
యంతిపెండ్లాడి - వచ్చిరా - పయోజముఖహస్తియానద్రోపదివయారి
నేవురుగూడి || స్వస్తిప్రచులై పాండుకుమారులుహస్తిపురముజేరి - మ
హీసుర - యిష్టసఖుల జేరి - మురారి - నేస్తముననుమీరి - ధర్మగుణ - ని
స్తంద్యులువారేవురునిండ్రప్రస్తపురముజేరి || విష్వచ్చుడుతాతీర్థయాత్ర
జనిమువ్వరపెండ్లాడి - సుభద్రా - జవ్వనితోగూడి - వచ్చితా - నవ్వ
లహరిగూడి - యిగ్నికా - కివ్వడికాండవదహనమిచ్చేపాకారిసురలహ
గాడి || జయప్రచుండగువిజయునకింద్రుడునయంబుననువచ్చి - సంఘ
వి - జయుండవనిమెచ్చి - దివ్యశర - చయంబులనుయిచ్చి - బనుపగా - ప
యోజనాభుండర్జునుడింద్రప్రస్తపురముకొచ్చి || అషోక్వర్ణంబులతో
సుండినయపుడొకసభజెచ్చి - మయండుయు - ధిష్టురునకునిచ్చి - దీనిధ
ర్మేష్టులునివసించి - యుండగా - దుష్టులకీసభనిజమవృశ్యమనిస్వప్తము
గాసూచించి || మయండిచ్చినసభజేరి నారదునిమాటలుతావినియు -
రాజసూ - యయాగంబువలయు - సకలభవ - చయముబాపవలయు
బావయగు - పయోజనాభునిబిలచియాగమునుబాగసేయవలయు || అ
నికృష్ణునిబిలచియుగర్మజుడపుడాయాగముసేయె - జరాసం - ధుని
వధించుటాయె - శిశుపా - లనువాడిట్లనియె - ధర్మజుని - గనిధరసు
రలావనిపతులుండగయవివేకంబనియె || యాదవకృష్ణునిపూజించుట
నీయవివేకముగాదా - విప్రతతి - నాదరించరాదా - మహాభూ - నాధు
లుండలేదా - యుధిష్టర - యాదనుజారినిపూజించుటనీవెరిబట్టిగాదా ||
అనికృష్ణునిదూషించినశిశుపాలునిగనిధర్మజుడు - కృష్ణుని - ట్లనకుషహా
ఘనుడు - జగద్ర - క్షణమసర్వసముడు - మాధవుడు - వనజాసనమర
పార్వతీశ్వరులవరమానసప్రియుడు || యాదవుడనిదూషించదగదనిన
వాదమాడమించినట్టియాకోక్రిధాత్మునిగాంచి - మురారి - కోక్రిధం
బునవచ్చి - శౌర్యమున - తాదూషించినశిశుపాలునియాతక్షణమేవధిం
చి || నప్పరాత్మరునిగనిపాండవులపుడతిమోదముతోను - మ్రొక్కి
మం - మెప్పుడుదయతోను - బ్రోవుమన - తప్పకవినితాను - కృష్ణుడనె
నప్పామిమ్మెప్పుడురక్షించెదననియాధర్మజుకనెను || అంతటకృష్ణుండ

రిగినపిమ్మట నానుయోధనుడును - తత్సభా - వింతగాంచుటకును - వచ్చి
యొక - కంతనిగానకను - పంకమున - వింతగపడగనిద్రోపదిభిముడువిక
వికనవ్వగను ॥ లజ్జవోయిచనిచుర్యోధనుడుల్లాసమువాదిడించి - వేసిత
న - సజ్జనుబవళించి - యున్నయా - లజ్జశకునిగాంచి - సుయోధన - యు
జ్జగంబునేలుచునిట్లుండగనేమితక్కువదలంచి ॥ జూదమాడిగెల్పించె
దలెమ్మనిసుయోధునెక్కొలిపి - శకునిలే - పోదమానుచుదెలిపి - ధర్మజుని
జూదములోనిలిపి - కపటకృత - సాధుమానసుడుధర్మజుమ్రొలనుశకుని
పాచికలుదొలిపి ॥ యీసారెవరోడినపన్నెండేళ్లకేవత్సరమును - ఆర
ణ్యుని - వాసముండవలెను - శభాసని - వేసిరిపంచెమును - ధర్మజుడు - భా
సురాంగిద్రోపదిసేపురతారోసంబుననోడగను ॥ యుభయులుజూడగ
దృవనపుత్రిసీసభకీటుదెమ్మనెను - సుయోధను - డభయంబివ్వగను - ద్రో
పది - రభసముసేయుచును - చశాసను - డీభరాడ్వరదాయునుద్రో
పదినతిసిద్ధిచెచ్చియాసభనూ ॥ యెన్నివలువలొచ్చినద్రోపదినతికేక
వస్త్రముండు - పాండవులు - కిన్నులగుచునుండు - సుయోధను - చెన్న
లరగనుండు - దృపదసుత - వెన్నునిదలచుచుబ్రోవుమనుచు వదివేడుకొ
నుచునుండు ॥ దుష్టచరిత్రునితోజూదంబుయుధిష్ఠరుడాడియును - గెల్పు
లే - న్కష్టకాలమునను - వలదనుచు - నిష్ఠులుజెప్పినను - వినకతా - మ
మైశ్వర్యంబులోడిపాండవులారణ్యముజేరగను ॥ మకానిశిఖామణిబ్ర
హ్మర్షియునగుశౌనకుడేతెంచి - దండధర - సూనునిగనిమంచి - మా
ర్గమును - వానికేబోధించి - దిగులువి - జ్ఞానివొందకుండుననియుక్తగ్గాక
ర్మంబులనెరిగించి ॥ మానసమఃఖిజలంబులువిమలజ్ఞానవహ్నిలోను -
గలిపిశో - కానివహముమాను - జగద్భ్రమ - లోనుమాయమేను - స్వ
ప్నమని - శౌనకుడరిగినసూర్యోపాసనఋషిజేసియమసూను ॥ వర
ములుగైకొనిపాండుకుమారులువనములోపలాను - శౌకముల్ - తరు
ణివండగాను - బోనమా - ధ్గురునుగుడుచుచూను - గహనమున - పరమ
ధర్మబంధమునగట్టువడిపాండవేయులుండగనూ ॥ కిరాతవేషముధరిం
చివచ్చినవిరూపాక్షుతోను - కవ్వడిబ - వరముసల్పగాను - శివునిజస్వ
రూపుగాగాను - పాల్గుణుడు - హరానందివాహనాశివాయనిస్మరించె

మానసమునను || మెచ్చిశివుడు పార్థునకు పాశుపత హెచ్చుబాణమొస
గె - లోకజయ - మిచ్చిభవుండరిగె - యఖండలు - డొచ్చిక్రీడినడి
గె - వలయుశర - మిచ్చెదరమ్మనియమగావతిపురికిర్వురరదమునజరి
గె || నరుడనురావతికేగినయూర్వశిమరులుజెందగాను - యజను
డు - వరుసగామమాను - మనినయా - తరుణికోపముననూ - వేశ్యసతి
నరునినపుంసకునిగాశపించినపురందరుండంతటనూ || నరునిగనుంగొని
యూర్వశిశాపమెవరికిదప్పకనెనూ - యేకవ - త్సరాజ్ఞాతమునను -
యుండివెను - కరుగుశాపమనెను - దయమడిగె - ఎరసుతునకుదివ్యా
స్త్రములిచ్చిననరుచేకొనివచ్చిననూ || నిర్మలమానసుడగుబృహదశ్వము
నింద్యుండొచ్చియును - కినియమున - ధర్మజుట్టివెను - కారిపులు - దు
ర్మానసులనెను - దైవకృత - కర్మఫలంబునుభవింపవలెనేఘనునకైనగా
ననెనూ || యిలనుకప్తనుఖములెవరికైననుగలవుధర్మరాజా - మున్ను
శని - వలనానలరాజా - యెన్నియిడు - ములబడెరవిశేజా - దిగులు
మది - వలచుహరిచ్చంద్రునకెంతాపదగలిగెయమతనూజా || అనిబృహ
దశ్వడరిగినమార్కండేయుడుచనుచెంచె - ధర్మజుడు - గఘగొని
పూజించె - మహాత్మ - మునులనివినుతించె - మునింద్రా - ధనహి
తరాజ్యహీనులమైయిటుతగనికప్తములువచ్చె || అనిపల్కినమనిధర్మ
నందనావినురాముడుతోల్లి - భూసుత - గనితీసుకపెల్లి - నట్టిరా - వ
ఁబనిజంపిముల్లి - జానకితో - చనుడంచెనుశ్రీరాముడయోధ్యకుసౌఖ్యం
బునవర్తిల్లి || సావిత్రిచందమునద్రాపదీదేవిభక్తితోను - పతివ్రత - సే
వజేయగాను - కృష్ణమీ - బావయుండగాను - త్రిమూర్తులు - బ్రోవరెనీ
సత్యమునకుద్రాపదిబోటికప్తమునకూను || కృతయుగంబునందుధర్మదే
వతచతురాంశంబులను - త్రేతయుగ - త్రితయాంశంబులను - ద్వాపర
ము - ద్వితియాంశంబులను - ధర్మమిటు - ప్రతియుగంబునందుదరుగుకలి
యుగప్రవర్తనంచావలను || నిలచుపాదమాత్రావశిష్టమైకలియుగధర్మ
మును - యల్పవి - ద్యలమోహంబునను - యొకరిమా - టలనుపెచ్చరిక
ను - గగనమున - సలిలహీనమేఘములుజినించునుస స్యఫలహతంబుగ
నూ || నరులుకలియుగంబునకులాభిమానములనెంచరికను - వర్షసం-

కరముసేయబూను - దురుసుహీ - సురవాణిజ్యమును - గల్లునని - యరి
 గెనుమార్కం దేయమహామునియాపాండవులంతటను || వనవాసముజె
 యుచుండిద్వాదశవశ్యరాంత్యమునను - కర్మవిధి - యనుభవించవలెను
 తప్పదని - యనుమానించకను - పాండవం - దనులజ్ఞాతముసల్పగపెడ
 లిరినయమార్గంబుననూ || నట్టడవినిగైదువులుజంమ్మిపైకట్టకట్టిపెట్టి
 దానికి - గట్టితోలుజుట్టి - శవంబును - బట్టిపైనబెట్టి - పాండవులు -
 గుట్టుగనజ్ఞాతముసల్పేదికనెట్టులనుచుమదిదట్టి || సగోచరముగచరిం
 చినుత్సవతినగరికెట్లుజనను - తమ్ములను - మగువనెంచితాను - ధర్మజు
 డుదిగులుజెందగాను - సోదరులు - వగవకుమన్నామారువేషములవనిప
 తిగొలిచెదమనెను || సన్యాసివేషమునధర్మజుడుచయ్యనరాగనెను - వి
 రటుడా - పుణ్యునిబిలచియును - యిచ్చుటని - పుణ్యముండుమనెను - సం
 స్కృతిను - పన్యాసముగాధర్మజువిరటుతోపచిసాడుచుండగనూ || వంటల
 వాడైవిరటునిగొల్పనువడముడిచనుదెంచె - మత్స్యపతి - కంటగని
 వచించె - నీవుమా - యింటనుండమించు - మోదమన - వంటలాం
 డుచునుపిరటునిగృహమునవలలుడుతానివనించె || క్రీడిభృహన్నలన
 నివిరటునిపురికేతెంచెనుచూడ - చిత్రముగ - నీడనుండువాడ - ననిననా
 మేడనుండుమీడ - విరటుడన - పేడిరూపమునరాకన్నియలకుపాడనాడ
 నెర్పాడ || నకులుడశ్వపాలకుడైవిరటునినగరుజేరితాను - యశ్వశీ -
 ఊకుండననగాను - మత్స్యనా - యకుండతనితోను - యుండుమన -
 చకచకాయనడలునేర్పనైంధవశాలనుండెమేల్లాను || పశులగావసహ
 దేవుగోపవేషముధరించిరాగ - మత్స్యపతి - వశుమతీశువలెగా - నె
 న్నతా - పశులగాతుననగా - విరటుడా - రసికునిపలుకులకునుకుశ
 లుండైపశులగాయుమనేబాగా || సైరంధ్రివేషంబునదృపదజసరోజా
 క్షివచ్చె - సుదేష్టు - కురంగాక్షిగాంచె - దాసికృత - విరుల్ప
 నివచించె - మోదమున - విరాట్రాజమహిషీసుధేష్టుతానింటనుండ
 నియమించె || అంతట కీచకుడొకనాడు సుధేష్టుకయింటికొచ్చె -
 సైరంధ్రి - కాంతనుమోహించె - సింహుబలు - డింతినడుగమించె
 ద్రాపదీ - కాంతకీచకునింటికిసుధేష్టుకల్లుదేరబంట్టించె || యొచిం

చియువోవక తీరదనియుకీచకునిలుజేరి-కల్లునూ - రాచెలిచుదిగోరి - తెం
మనిన - కీచకుతమీమీరి - రంమ్మనిన - నీచుడనీకీది తగునాకీచక రాచధ
ర్మమునుమీరి || అనిసైరంధ్రహరినిదలచుచునచటనుండిపోగా - కీచకుడు
పెనుకబట్టపోగా - దైవము - పునదనుబుడురాగ - మూర్ఖులిన - మన
మునకీచకుడుండగద్రాపదివనితామణిజనెవేగా - వలలునిసదనంబున
కరుదెంచినలలనామణిగాంచి - వలలుతన - కులసతిగాసెంచి - యెం
దుకీ - స్తలమునకేతెంచి - నావనిన - తెలిసియునన్నడుగుటవరచివివ
నివెలదిమదినిచింతించి || నాధాయేమనిచెల్పుచుకీచకునక్కకల్లుదేర -
సింహబలు - సౌధముజనకృత - కోరనా-నాథులకునుమీర - ననిన
యా - సాధుపల్వనన్బట్టవచ్చెజనిచంపుకీచకునిశూర || యాలాగునబ
ల్గినవినివలలుడుయాలోచనతోను - ద్రాపదీ - లోలనయనతోను -
నిశీధివేళలోపలాను - నతఁనవి - శాలకుకేసరిబలునిబిల్వసేచక్కాదె
దననగాను || అంతటకీచకుడైనైరంధ్రికాంతనుమోహించి-సంతతము
నింతినిజింతించి - తాపమున - కంత్తునిదూషించి - సైరంధ్ర - దంతిగ
మనరమ్మనిపిలచినయాతరుణికోపముడిగించి || వలదనిజెప్పినవినవని
ద్రాపది - వలపుగతలవంచె - కీచకుని - పలుకులాలకించె - నతఁ
న - స్తలముకురప్పించె - వచ్చి తా - వలలునికెరిగించినచనిబిరానబ
లకీచకునివధించె || అతివలవలలోజిక్కినవారలగతియాలాగోను -
సీలభ్రమ - వెతప్పుగత్తుపేను - స్వాకృత - సతులుగుండుగాను - మ
దినిపర - సతితతిగోరినజారులకేప్పుడొవృతియాలానిజమోను || పా
తకునుయోధానాథులువిరటునిపట్టణంబులోను - పాండవృష - జాతులుం
డగాను - వారిక - జాతభంగమాను - సేయుటకు - యాతతగోతతి
బొదివినబృహన్నలపుడుత్తరునకుతాను || సారథిగాకురుసైన్యముమీద
కుచనుదేరంతటనూ - యుత్తరుడు - కౌరవులనుగనెను - అర్జునా-శూ
రులెవరొయనెను - కురువర - ధిరులుత్తరాయనికవ్వడినదాదు జెప్ప
తావినెను || ఉత్తరుడుత్తరివణకిరధంబునతత్తరిల్లిధుమికె - నేనుమ
ల్లోత్తుననుచునురికె - యజ్ఞనుం - ఉత్తరుబట్టురికె - బట్టితె - చ్చి
త్తరినేగెల్వెదరధసాశివీపుగంమ్మనుచుబలికె || సరేననుచుకవ్వడి

మాటలకు జ్ఞరుండు సరగునను - పార్థునకు - వరసారథ్యమును - సేయ
గా - నరు రాకడగ నెను - సుయోధన - బిరానవచ్చెటివాడర్జునుడనిభీ
ష్ముడపుడిట్ల నెను || పదమూడేడులునిన్నటితో సరి పాండుకుమారుల
కు - కష్టము - ల్వదలెనేటివరకు - వచ్చెనిదె - కదనరంగమునకు - క్రీడి
పుడు - కొదమసింగమాకలితో నశనముగోరివచ్చెనటుజనకు || భీతిమా
టలేలపల్కెదపుచాల్సీతిగాదుమాను - నదీసుత - తేతమాటలేను - వి
ననుచో - సూతపుత్రుడేను - గెల్తుమని - గోతతిబాదివిరికర్నుసుయో
ధనుకోపావేశంబుననూ || పెడలివచ్చికవ్వడికడువడికురువీరులడవిలో
ను - చిచ్చుల-పిడుగువలెనుతాను-స్రాక్రమ్ము-కడురయంబుగాను-వే
యగఁ - చిడిముడిబడిస్రాక్రక్కియుకారవసేననిద్రవోవగను || యి
క్కురునైన్యముస్రాక్కునదలుత్వరదిక్కుకరిగిమాసి-నదీసుతు - నొక్క
నివిడజేసి - తక్కినవి - మక్కువేయగోసి - తెమ్మనిన - ఘ్రుక్కునతల
పాగాల్లోసుకతేరెక్కినను తరుజూచి || నరుగోగణమునుమర్గిదోలు
కొనివిరటునిపురిజేరెఁ - వారలుని - దురచెలసియునదరెఁ - కురుపతి
స - మరమువలదుమీరెఁ - భిష్ముడన - మరలతమపురంబునకాకురుప
తిపిరికిమూకవడితారెఁ || అచ్చటకొరవశూరులువిజయండ్జ్ఞాతము
లోను - వచ్చెనిని - యెచ్చరించగాను- భిష్ముడవి - పిచ్చిమాటల నెను-
యజ్ఞాతం - బచ్చటికిరాకమున్నెవెల్లెననయందరొప్పిరంతనూ || పిరా
ట్రాజుతోపాండుసుతులుతామరుగుయాపులాను - దెల్పితం - మ్మెరుగ
జేయగాను - మత్స్యభూ - వరుడువేడగాను - విరటనీ - మరుగు
ననజ్ఞాతముసల్పితిమనమత్యమహీశుండనెను || నాకోరికలుఫలించెన
ర్జునానాకుమారిసేను - యొసంగెద - గైకొనుమనగాను - విద్యాసగి-
చేకొనదగదనెను - కోడలిది - నాకుమాగుడభిమన్యునకింహని నరుడ
వనీశ్వరుకనెనూ || అభిమన్యునకుత్తరకువిరటుడొకశుభముశూర
ముననూ - వివాహం - బభిరామంబుగను - జేసిమహ - విభూతినొ
సగగను - బలరాముం - డీభరాడ్వరదుడు కృష్ణుడగుచెంచెట్లనెధ
ర్మజుతోను || కపటద్యూతంబాడిరాజ్యమున్నపహరించినారి - భూ
మిపా - లిపుడుమీరుకోరి - సుయోధను - కపాయంబుమీరి - సేయ

కొక - సుపాయసూక్తులమానిసినంపుటయచితమనెనుదనుజారి || హరివాక్యములెస్సనిబలదేవుండాసభలోననెను - కృష్ణపలు - కిరుతెరంగులకును - మేలుయె - క్కరునిబంపవలెను - బంపియా - కురుపతి మదికనుగుణ్యంబుగపాల్గొరియడుగవలెను || సుధర్మరాజోడినరాజ్యంబునుజూదంబునగెలిచెన్ - శకునితా - యదాధమాడించెన్ - జూదమున - యుక్తిప్రరునివంచెన్ - కారవుల - నధర్మలనుటకుకారణమేమన - యాసాత్యకికోపించెన్ || యిష్టంబునజూదంబాడిరనుచునిట్టులాడమేధా - ధర్మజుని - కష్టపెట్టలేదా - వారునీ - కిష్టలనుచుగాదా - సుయోధను - కిష్టంబునబోధించినవినునాదుష్టమానసునిమీద || కదనరంగమునగానివారిపనికుదురదనుచులేచి - దృపమదా - మధుసూదనుజూచి - నామదికి - విదితంబిదితోచి - యున్నదన - మధుసూదనుడాదృపదునియోచనమంచెద నెనుతలయూచి || కారవులునుపాండవులుమాకొకటిగానివేరుగాదు - సుయోధను - జేరపోవుసాధు - పాండవులు - గోరుపాలులేదు - పొమ్మనిన - పోరుజరుగునావలననికృష్ణుడుజేరెద్వారవతిపాదు || తనకుసహాయముకృష్ణునిగైకొనతలచిసుయోధనుడు - ద్వారవతి - చనుదెంచగనపుడు - పరుండెను - వనజసాంధుడతడు - రాజసము - గనితలదెసనుండెనుసుయోధనుడుకాల్గడుండెనర్జునుడు || తల్కడనున్నసుయోధనుగానకమేల్కొనిముందరనూ - అర్జునుని - పల్కరించగాను - మ్రోలినే - తల్కడొచ్చెననెను - సుయోధను - కాల్కడనున్నార్జునుని - మ్రోలినేగాంచితినినియిట్లనెను || గోపాలురపదివేళురనొక్కరుగోరిడిననొక్కరున్ - కృష్ణుడన - కోపంబునమీరెన్ - సుయోధను - గోపాలురగోరెన్ - పాల్కుణుడు - నాపాలికిరంమనియాశ్రీమన్నారాయణుగోరెన్ || పదివేళురగోపాలురదోట్కొనిబలరామునితోడ - సహాయము - కదనమునకువేడ - వినిహలా - యుధుండతనితోడ - సుయోధను - యెదియెటుబోలేనేమిసూరకుండెదనేరానటుచూడ || అనవుడుసుయోధనునిదాకృతవర్షునిపాలికిజనెను - వక్కో - హిణిబలంబుతోను - సహాయము - చనుదెంచెదననెను - వినిసుయో - దనుండునిజపురికరిగశల్యుడాధర్మజుగనవచ్చిననూ || గనిపాండవులుకృతాంజలులైశల్యునిపూజించియును - కాంక్షనా - సనముననుంచగనూ - ధర్మనం - దనునకుద

యగ నెను - కష్టముల - ననిపియునుఖులైయున్నారాయనవినిధర్మజుడి
 ట్లనెనూ ॥ మీదయవల్లనుకుశలం బేమామీదకరుణతోను - నీవుమం - మా
 దరించవలెను - యనినవిని - సాధుశల్యుడ నెను - యేమడుగు - కాదనకి
 చెప్పదననిశల్యుతోకాలసూనుడిట్లనెను ॥ సారసాక్షుడర్జునునకుసూ
 తముసల్పనున్నవాడు - కృష్ణసరి - సారథియీరేడు - జగంబుల - మీరు
 దక్కలేడు - కర్నునకు - సారథివీవైనసవ్యసాచినిసారకృపనుగాపా
 డు ॥ పూర్ణకటాక్షంబునశల్యుడుయమపుత్రునకిట్లనెను - కర్నునకు -
 నిర్మయముగనేను - హీనగురి - కర్నకతోరమును - జేప్పుచును - క
 ర్నునిసారథి నెనైపార్థుని గాపాడెద నయమునను ॥ నహుషుడు
 కృతచుర్మయముల బిడోజునతికష్టంబులను - బెట్టెశచి - సహి
 తంబుగధరను - విధికృతం - బహునిర్జరులకును - దప్పదా - న
 హుషునికైవడికారవనాధుడునాశమొందుననిజనెను ॥ యక్షాహీణీలు
 పదుదొకటిగూడెనాసుయోధనునకు - కౌరవుల - శీత్రసేయనిలకు -
 పాండవుల - కక్షినిమాన్యుటకు - ధర్మజున - కక్షోహిణులేడుగూడె
 పాండవరక్షణంబుకొరకు ॥ సంజయుడాదృతరాష్ట్రునిపనుపునజనిధర్మ
 జుతోను, - సంధిసే - యంజనుమనితాను - ధర్మజున - కంజలిజేసియును -
 మౌక్తికీయా - సంజయుడరుడెంచియుకురుపతితో సారపరాక్రములనె
 ను ॥ కౌం లేయులుమునుమీసేతలకునుకనలుచున్నవారు - ధర్మమే -
 సంతసమనువారు - కౌరవకు - లాంతంబనినారు - యుద్ధమా - పంతం
 బెజయమనిధర్మముకురుపతికిదెల్పుచున్నారు ॥ అనిసంజయుడెల్పిన
 పాండవులపరాక్రమువదినెంచి - దృతరాష్ట్ర - మనమునజింతించి -
 భీమసే - నునిలావుదలంచి - సుయోధన - మనముగెల్వరాటసంగ్రామ
 ముమానుచునినప్పగాంచి ॥ కృపుడుగురుడసాధ్యబలులునాహుషిశ్రణ
 లుండగాను - కర్నుడే - నువైనుండగాను - పిరికిపాం - డుపుత్రులేవు
 రును - గెల్తురను - విపరీతోక్తులు మానుముగాజ్యంబేమివారికివననెను ॥
 మరునాడా పాండకుమారులుహరిమందిరమునకొచ్చి - పాండవులు -
 కరములుముకుళించి - వినయమున - పరమాత్మునిగాంచి - మనవినిను -
 పరదామాజనకుడుమిముజూపియునరిగెననుచుపార్థించి ॥ దేవాదా
 యాదులతోకలహద్వేషమేలనయ్య - కౌరవుల - కీవుజెప్పవయ్య - కరి

పురం - బీవటుబోవయ్య - వినవయా - బావాద్భుతరాష్ట్రానితోమా
 గభాగమిమ్మనయ్య||కల్లలాడిపాలివ్వనివారికిక తినపజయమనుము - కృ
 పాదుల-నెల్లజెప్పుమనుము-కడకునై-దూళ్లుయివ్వమనుము- కాదనిన-
 యెల్లవారికిని జెప్పిరమ్ముమనమేమిసేయగలము||పక్షపాతగతిమాదెస
 నుంచుటబాగుగాదుదేవా - ధర్మయుత - మక్షయంబుగావ - నుభయ
 లకు - కక్షిమాన్వనీవా - దీనసం-రక్షారమ్మనిపల్కి-నకృష్ణుడురయము
 నకరిపురిపోవ || విదురుండెదురేగియుతాకృష్ణునకింటవిందుజేసి-పాం
 డవుల - పదిలముతానరశి - హరినిసం - మృదమానసుజేసి-పనుపగా -
 కదలినరుగుదెంచినకృష్ణునకునుఘనమర్యాదలుజేసి || వదరిసుయోధను
 డిట్లనెహరితోవాలుదెలియలేక - నీవుమా - సదనమునకురాక - శూ
 దృడని - మదినెరెంగలేక - కేశవా - విదురునింటనన్నంబుగుడుచుటది
 హితవానెనువివేక || మాయింటికిరాకుండుటేమనినమాధవుడిట్లనె
 ను - శౌరినుతి - జేయకనుండినను - పీనజా - తీయుండినవలెను - య
 వ్వరగు - నాయెడమదిభక్తియుగలవాడెనవనిబ్రంహ్మణుండనెను || న
 మ్మినహరిభక్తులదూషణయమనరకప్రాప్తమాను - విదురుడెద - తం
 మికంటియనును - నాలవకు - లంఘనదగదనెను-శ్శృతీధర-బ్రంహ్మ
 జ్ఞానంతుబ్రాహ్మణాయనిపల్కగవినవనెను||ప్రియమెసగంతగపిలచియ
 న్నమునుబెట్టుటలెస్సనెను - నీవుచు-ర్మయమానసమునను మాదెనె-
 ప్రియుడవుగావనెను-యెట్టులన - నయగుణలెవురుపాండుకుమారులు
 నాకుప్రాణములుధరను||పగవారలయన్నంబుగుడుచుటదిపాడిగాదువి
 నుము - పాండవుల - పగమదిసంతతము-మీకుగల - దుగనుకతగవి
 నుము - ప్రాణముల్ - పగగొనువారలబోనముగుడుచుట తగదందురు
 నిశ్చయము || ఆకిల్వనవారందరువింజుంబాకిడినతెరంగు-నుండిరచ-
 లాకృతినిదొడంగు - కేశవా - లోకనమునెసంగు - నపుడుగని - యా
 కృష్ణుండనెపాండుకుమారులయరపాలిట్లనొసంగు || బాయనివైరంబే
 లావనిసేగపాలుయివ్వరాదా - వారుమీ - దాయాచులుగాదా - పాం
 డవుల - దాయబాక్కులేదా - సుయోధన - మాయబ్రతుకులెవరికిశా
 శ్వీతముమంచిగనరాదా || సంమినవారినిచెరచుటనీకిదిన్యాయము
 గాదోయి - మనశరీ - రంమ్మనిత్యమొయి - కీర్తియే - కంమునిలచునో

యి - వారిపా-లింపునిపల్కి-నవినిసుయోధనుడుతంమికంటివినవోయి ||
 యేనుసూది మొన మోపినమాత్రం బేసిభూమినివనూ-పాండవుల - కేను
 భాగమివను-బట్టిని-బోనునుంచెదాను - వారొచ్చిన-సానలేనికత్తులే
 మితెగుననిసాహసంబుబూనగనూ || అష్టాక్షరి నాముడువిశ్వాకృతినపు
 డుదాల్చి తాను-యంధునకు-దృష్టియివ్వగాను-తన్నుగని-దృష్టితీయుమ
 నెను-దీసియా-చుప్తశకునిమశ్శాసనాదికృతదుర్బోధలువలదనెనూ || హ
 రికర్నునితనయరదమెక్కుమనియావలజనియనెను- వారలే-పురకునన్న
 వనెను-నృపదసుత-వరించురమ్మనెను-కర్నుడనె - వరదావారలునన్నున
 మ్ముకొనివలయుధనంబివ్వగనూ || నట్టేటిలాపుట్టిముంచివిడచియుపెట్టి
 రాదగూను-యర్జునుడు-గిట్టికేనురాను - నల్వరను-గొట్టుటకునుపోను-
 శౌరినీ - విట్టులాడతగదనికర్నుడుతావెల్లెక్కెప్పుడంతటనూ || వనజాక్షు
 డుచనుచెంచిధర్మజునిగనుగొనియిట్లనెను - సకలధర -జనపతులుండగ
 ను - సుయోధను - డనెనుభాగమివను - పొంమనిన -దనుచెంచితిసంగ్రా
 మమున గానిచక్క-పడడనగవి నెను || కడువడిదృష్టద్యుమ్నాదులకు సే
 నాధిపత్యమిచ్చి - భేరినిన - దడరుగమూయించి - కారవకు-లడవిగొ
 ట్టనెంచి - పాండవులు - వెడలెకురుక్షేత్రంబునకుసమరవివాహముగమ
 దినెంచి || పాండవులకుసుభూమికిరాగనిపల్కె-సుయోధనుడు - శాత్ర
 వుల - ఖండించెనమిపుడు - యరదముల - డెండివేగమిపుడు - పెనకువ
 కు - లేండిలేండిరాండిరాండిపాండవదండమీదికిపుడు || ద్రోణకర్నకృ
 పకృతవర్కాదులసేనపతులగాను - జేసితా - సైనికులతోను - సమర
 ము - బూనిలేవగాను - భీష్ముడని - యేనీవతిరధుడవునీతమ్ములనెంచ
 గసమరధులనెను || మనబోజాగ్రణికృతవర్మశల్యబాహ్లాకులతిరధులు -
 లక్షణశ - కునివినుసమరధులు - దండధారణులునర్ధరధులు - సైంధవు
 డు - మొనగ్రిగర్తపతులేపురుతోబుట్టువులుమహారధులు || అతిరథోత్త
 ముడుద్రోణాచార్యుండందునిందులాను - కృపుండతి - రధుడుభాను
 సూను - డర్ధరధు - డీతడనిచెల్పగను - కర్నువిని మతికోపంబుననదీసు
 తునితోనతడిట్లనెరయముననూ || వీవర్ధరధుండవంటివితక్కువేమిజ్ఞా
 చినాపు - యర్ధరధు - డీవునేసులాపు - కయ్యమున - రావుచూచెదాపు-
 యనినవిని - యావలభీష్ముడుజెప్పెసుయోధనుకాపాండవులలాలాపు ||

గనయుధిష్ఠరుండతిరధుడుకవలుగాఁశ్యుడుసమరధులు - ద్రౌపదీ - తన
యులుమహారధులు - యుత్తరుం - డనిలజుడతిరధులు - ఉత్తములు - విను
మత్స్యపాంచాలావని - పతులిరువురుమహారధులు || వరాతిరధులకుతల
ఘటోత్కచుడువాసవసూనజుడు - చేదిభూ - వరశిశుపాలజుడు - మ
హారధ - కరులుపాండ్యుడతడు - నధిరధుడు - నరుడీమానమువాడనవశ
మేనాజివైరిజితకరుడూ || అనిదెల్పినవిశిష్యయోధనుడుభీష్మునిలావడు
గగను - సేశిఖం - డినియొక్కనిగనను - యుద్ధమున - ననుజయించరిల
ను - భీష్ముడనె - ననిజనమేజయునకు వైశంపాయనుడు దెల్పినెను ||
నందందనామంగళమిదెగోవిందసదానంద - సూరిజన - బృందనుత
ముకుంద - యిందిరవ - సుంధరధవమంద - రాధ్రిధర - సుందరాంగయం
మ్మనబోల్లినవందితపదారవింద ||

కం ద శీ త గ ర్భ చం క క ము.

మరహరిపాండవావరదభూధరధారణవాసుదేవతా । మరవి
నుతాధిపాపరమమానిజనార్చితపాదపద్మకా । వరకరిరక్షణాగరుడ
వాహరమాపతికామరూపకా । తరలకృపామృతీవసుధతలైనబోల్పు
రవాసపాలనా ||

గ ర్భ కం ద ము.

హరిపాండవావరదభూధరధారణవాసుదేవతామరవినుతా ।
కరిరక్షణాగరుడవా । హరమాపతికామరూపకాతరలకృపా ||

గ ర్భ శీ త ము.

వరదభూధరధారణవాసుదేవపరమమానిజనార్చితపాదపద్మకా ।
గరుడవాహరమాపతికామరూప - వసుధతలైనబోల్పురవాసపాలనా ||

గద్య || ఇది శ్రీహరి చరణారవింద మకరంద చింతాస్వాదనిందిందిరాయమా

న మనస కంఠ్యువశవయః పారావార రాకాసుధాకర నాగిసేనికృ
ష్ణకునాయని తనూభవ తారాశకాంక శ్రీకంఠశౌరిమోహినీలసద్య

యనాటకాలంకార నిర్మాణ యశోదురుధర వెంకటకపిండ్ర ప్ర

ణీతంబైన శ్రీమహా భారతార్ణవలఘుబోధిని,

ఆదిపంచకము,

సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు, శుభమస్తు, అనిష్టుమస్తు.

శ్రీ భారతార్ణవలఘుబోధిని.

యుద్ధపంచకము ప్రారంభము.

—ॐ:०:ॐ—

హిందూస్థానిమెట్టు - రోహర.

శ్రీరమణమణిహృదయేశ్వరమునిసేవితకవిలోలా - కోవిదవి-
చారసుగుణశీలా - జలధరా - కారకనకచేలా - జగన్నయ - ఛారిద
యాచలధరనమ్మనబోల్పిరవరజనపాలా || దేవావైశంపాయనముని
జనమేజయుడడుగగను - మానిజగ - తీవరవినుమనెను - భారతక-ధా
వలదెల్పెదను - ధర్మయుత - మీవారలుసంగరవిజయులుయీమేదినిలో
పలను || కురుక్షేత్రంబునరెండుతెరంగులపరిగమిడిసియును - ఓం
డారులు - నరుకగదలచియును - పాండవులు - గురుకృపాదులకును -
మౌక్తికృకృప - గురులనుజ్ఞగొనిసంగ్రామమునకుకుతుకంబునవచ్చియు
ను || మనమునస్వజనపగాసనంబునకుమరిశంకించెయును - క్రీడికృ -
ష్ణునితోనిట్లనెను - కారవుల - గనబంధువులనెను - శతృలని - మనసో
ర్వమజంపుటకుచేతులాడవనినకృష్ణుండనెను || యీవిచారమేటికిరిటి
మనకెక్కడివారనెను - వైరిదయ - భావంబునమాను - దేవునకు-చా
వులేదుపూను - విగ్రహము - భూవిభులకుధర్తంబునకృష్ణుడుపురికొల్పి
నవినితాను || నరుడుశిఖండనిముందిడుకొనిసురనదినుతుబడనేశ్వ-తూ
ర్పుతల - శరత్పునిజేసె - శకునిసో - దరులనువధజేసె - సంశ
ప్త - కరిబలంబుబరిమార్చకారినరుడరిగిశార్వమునడాసె || అచ్చట
సంశప్తకులతోటిసరుడావహంబుజేయె - పెల్లెనని - హెచ్చుకేకవే
యె - గైదుపుల్ - దెచ్చిపట్టుటాయె - శార్వమున - నిచ్చటకారవ
సైన్యకులుమహావిరావేశసులాయె || బురాన్పురిజరిపాగాత్మమెరయ

గళిరంబుననుజుట్టి - తిలకము - లైరయనుచుటవెట్టి - యస్త్రము - ల్గ-
రాజమునబట్టి - తురగముల - కరుణకాంతివస్త్రభూషణంబులు ఘరు సై-
నీకులుగట్టి ॥ భారద్వాజుడుసంఘటిం చెనొకపద్మవ్యూహమును - వివిధ
దే - శారాట్టశములును - గురుశకుని - ఖూరిశ్రవసులును - మొగ్గరము -
జేరిరివలయాకారంబదిగనిశ్రీశునల్లుడిట్లనెను ॥ కీచకాంతకాపినుమా
జనకుడుక్రీడిజెప్పెదీని - సంగతిక - యోచనేలబూని - జయించెద - రా
చమూకపైని - ధర్మజుడు - జూచిచాలుడవునిన్నంపుటమది చూరదనవి
విరుదూని ॥ పురారిబలారిమురారిక్రీడిటువుత్రెంచిననేనూ - జయించె
ద - సరకుసేయననెను - నరసుతుం - డరిగవేగమునను - చొచ్చిపటు -
విరానకారవమహర్షవంబునదిరుగుమందరగిరోను ॥ నరుకుమారునర
దంబెత్తెరగునదిరగపాజులోను - గైదువులు - చురుకుసేయుచూను - ల
క్షణుని - నురుముసేయగాను - సుయోధను - పరిగమిసౌభద్యనిబొదిరి
శరపరంపరలుగాను ॥ పాండవులభిమన్యునకుదోడుజనపద్మవ్యూహము
నా - సైంధవుం - డుండెనడ్డమూన - జొచ్చుటకు - గండిలేదుగాన -
సుయోధను - దండొకటైయిభిమన్యునిచదిపిరిదయనాశనధర్మమున ॥
ఆసమయంబునవాసవనందనుడాసంశప్తకులా - సదవదము - జేసెవ
చ్చెచాలా - దుఃఖమున - గాసిజెందుకాలా - సుతునిగని - వాసవనంద
నుడన్నానీవిటువగపుజెందెదవదేలా ॥ అనినసవ్యసాచికౌ నుధర్మజుడ
భిమన్యుమసేన - జొచ్చెమే - మునుజనుటకుబూన - సైంధవుడు - మొ
నకడ్డముబూన - వారునీ - తనయునియధర్మముననుజంపిరనవినికీరిటికో
పమునా ॥ ప్రతిజ్ఞగొనిపాల్గుణుడు సైంధవునిహతమొనర్చెఖూరి - కోప
మున - వితతిసేనపోరి - సకలనర - పతులజంపెకోరి - క్రీడిమది - ప్రతా
పశీలుండెసుయోధనునిబలముజంపెనటమీరి ॥ యిలావంతుజంపినయ
లంబిసునిచలమునవధియించె ॥ ఘటోత్కచు - డులాతితతి నెంచె -
శత్రులని - బలంబులణగించె ॥ కోపమున - జలజాప్తసుతుండాఘటో
త్కచునిశక్తిగొనివధించె ॥ విరాటదృపదులద్రోణుడుగూర్చినవీరా
వేశమున - భీముసో - దరులుసంగరమునా - ద్రోణుడై - శరములేయ
బూన - దృపదస్యప - వరకుమారుడాద్రోణునికంతముదరిగనిముషమా
త్రమునా ॥ ద్రోణుడుమృతివొందినసుయోధనుడుభానునంధనునకు-స

ర్వసే - నానివహంబునకు - నాధిపతి - గానుజేసెరవికు - మారుతన -
 సేనలమకరచూహంబునిల్వజేసెనుబవరంబునకు ॥ యింద్రజునకుధర్మ
 నందనుండ నేవీరయుద్ధమునకు - కర్కుడౌక - సాంద్రసేనకీటుకు - కట్టె
 మక - రేంద్రాకృతిమనకు - తెరువేమన - చంద్రచూహవిధానంబుని
 ల్పిసవ్యసాచిసేనలకు ॥ ధైర్యముగనుమధ్యప్రదేశమునతానుండినడా
 సెన్ - ధర్మజుడు - శ్రార్మంబునదూసెన్ - శరంబులు - దుర్యోధనుసే
 సెన్ - విరభుడై - శార్మహీనుడైసుయోధనుండాశతృసేనబాసెన్ ॥ పాం
 చాలకుమారులరాధేయుడుప్రాణంబులుదీసెన్ - భీముడది - గాంచి
 కర్నుసేసెన్ - విశిఖములు - దృంచికర్నుడేసెన్ - హస్తిగని - పంచా
 న్యునిచందమునకర్నుపైపాల్గుణుండువడిదాసెన్ ॥ కురుకుమారుల
 జనునిదాకిధరగూలిరిదుశ్శాస - నుండువడి - నరుగుదెంచిరోష - భీ
 ముపై - కరుగజంపెవాస - వతనయుం - డరివృషసేనునివధించెసంగ
 రపరమకౌతుకనివాస ॥ సూతతనూభవునకుశల్యుండనెహూరుడజ్జ
 నుండు - సమరవి - ఖ్యాతయుతయశుండు - క్రీడితౌకి - రాతుడైశివుం
 డు - నోడెనీ - వాతనిగెల్వగలేవనకర్నుండాగ్రహంబుననుమెండు ॥
 కుటిలాత్ముడమనవగవారలబహుగొనియాడెదవేలా - శల్యనీ - కుటి
 లత్వముదూల - నర్జునుని - తలదృంచెనచాల - క్రోధమున - చటులప
 రాక్రమయిహిశరంబుగొనశల్యుడుగనియిదిమేలా ॥ గాధేయాగురి
 గాదనచిత్తముక్రోధమునచలించెన్ - కృష్ణురథ - మాధారుణికుంచెన్ -
 యజనుని - మీదప్రయోగించెన్ - యహిశరం - బాధనుంజయునిమకు
 టముదృంచియుక్రోధంబునతిరిగొచ్చెన్ ॥ సర్పముఖశరంబునారుశర
 ములసదమదంబుజేసెన్ - క్రీడితా - నేర్పరచియుదూసెన్ - గైదువు
 లు - గూర్పుగానుజేసెన్ - కర్నుపై - దర్పంబునపదిశరంబులనుగొనిధ
 నుంజయుడువడిజేసెన్ ॥ రాధేయునిరథచక్రముగ్రుంగినరథముడిగిట్లు
 నియెన్ - ధరస్తుడ - మీదలేయకనియెన్ - యరదమే - త్రేదతాళు
 మనియెన్ - రథస్తుడ - మాధవునకు నీకు వెరచిగాదిదిమంచిధర్మమని
 యెన్ ॥ క్రీడిమోలనొగలనుండికృష్ణుంజేడధర్మమనెను - మున్నునీ-
 కేడపోయెననెను - యీతగవు - నేడబాడమెననెను - పదుగురు -
 గూడిక్రీడిసుతుజంపిననాడిబాడియేడజనెననెను ॥ ధనుంజయానంది

యంచేలననమనంబుననురోష - వహ్నిదరి - కొనంగనరుహేష - మహాస్త్రం - బునుచేకొనిపూషా - స్ఫుతునితల - దునిమెఘారశరమాకర్షునితలదోగెరక్తమునభాస || రాధేయునిదలచుచుకురు సైన్యమురణముబాసిబరచేక - సుయోధను - భేదముకృపుజూచేక - దోణిక - రాచులెల్లసమనెక - మాటవిను - మాధవసహాయులతో కయ్యంబికమానుమనినకోపించెక || బలాధిపత్యముశల్యునకిచ్చినబవరంబునగెలుచుక - యనుచుతా - బలికిశల్యుబిలచేక - మద్రవిభు - డలఘుడొచ్చినిలచేక - సుయోధను - బలాధిపత్యముశల్యునకిచ్చినపాండుసుతులపైకొచేక || వనజాక్షుడుధర్మజునిగనుంగొనివచ్చెశల్యుడనెను - మేనమా - మనిమానసమునను - దయవలచు - మనుజపతులకిలను - శాత్రవుల - కనలిజంపవలయుననినధర్మజుడనఘటుజేసెదననెను || కురు సైన్యముసమరమునవెడలెభాసురిశౌర్యంబునను - కరులుకరు - లరదమునరదమును - హరులుహారు - లరిక్శౌర్యంబునను - గలసిదిటు - పరిగమికురుపాండవులుకయ్యమునసదునెన్నిదిరోజునను || నకులుడురాధేయునిసూనులపైనరదంబునడానెక - భాసురాం - బకములుఘూడేనెక - వారిఘాలకములుబడవేనెక - వీరసా - యకంబులనుచేకొనియుచిత్రసేనాధిపుప్రాణముదీనెక || అన్నచిత్రసేనుండువడినగనెనంతసత్యసేను - డునుశర్మ - అన్నవైరితోను - గలసివిర - ధున్నిజేయగాను - దృపదసుత - గన్నాశ్వుతసోమునిరథమెక్కియుకనలిమాడ్రిసూను || డిరువదిశరంబులేససత్యసేనజీవంబునుదీనెక - సుశర్ముం - డరుగుడెంచిడానెక - యరదమును - నరికిపారవేనెక - వెరెయొక - నరదంబెక్కియునకులుడుసుశర్మశిరముద్రుంచివేనెక || వడముడిశల్యుడుగదాసంగరమువిడిబడిరావేశక - వెనుకకే - డడుగులుజునిదూలెక - భీముగద - కడరిశల్యుసోలెక - కృపుడుగని - బడినశల్యుదోట్కానిజనెనాజికిపాండవాగ్రజువెడలెక || తెప్పరిల్లిమద్రేశ్వరుడంతటతేరెక్కియుడానెక - ధర్మజుని - గొప్పశరములేశక - వైరులను - చొప్పడగనుజేనెక - యప్పుడా - చొప్పుగనివృకోదరుండుభల్లముగుప్పెనుమద్రేశక || యురువడిసురధుండాగురుసుతుపైనరదముబరపించెక - గురుసుతుం - డరిసురధునిగాంచెక - బాణమున - సురధునివధియించెక - సుయోధను - శ

రపంచకమునదృష్టద్యుమ్నునియురువడిగదదృంచెన్ || పులులచంద
మునశల్యధర్మజులుదలపడిరాలమునా - యొంచొరులు - చలంబునను
బూన - ముకుందుడు - గెలుపుధర్మసూన - యనినహరి - పలుకులువి
నిశంకింపకధర్మజు డలఘుశౌర్యమునా || భక్తిమీర హరిహరారుల
నుతనభావముననుతించెన్ - ప్రణతుడై - శక్తినిస్కరియించెన్ - గైకొని
యు - నోక్తిగగ్గరిగాంచెన్ - ధర్మజుడు - శక్తిప్రయోగించినయనిశ
ల్యునిజంపిరక్తమునముంచెన్ || గనిశల్యానుజులుధర్మజునిపైగదియగవ
ధియించెన్ - చూచిశ - ల్యునిచుట్టములొచ్చెన్ - పాండుతుటు - ము
నబిరానజొచ్చెన్ - ధర్మజుడు - మనిమెదుర్విషహప్రభృతికుమారులననిల
జుండువధియించెన్ || ఉలూకుండుచను దెంచియుసహదేవునిపయికసి
నుసగి || నిశితశర - ములనేయగమెలగి - ఉలూకుని - తలదునిమెనుమెన
గి - చూచిసౌ - బలసుతుండుబడకనుగవనశ్యలుచారమఃఖమునకల
గి || నుగుడశకునిసహదేవునిపైతనమగతనంబుజూప - త్రిశరములు -
నిగడించినకోప - మునశకుని - నెగతాళియుసలుప - సహదేవుడు - న
గుచునుమామ - పారకగిలునంచతనిశరంబులుచాప || ముననుదృంచి
కారవదుర్మయతతిమూలమనిదలంచి - శకునితల - మనిమెననుజుగాం
చి - పాండునం - దనులుసంతసించి - రవుడుహృత - జనశేషులుజనిసు
యోధనునిగనిశకునిచావునెరిగించి || పుడమిరేడుపనుపునజనిపరిగమిగె
డసెసంగరమును - సుయోధను - విడచివెట్టితాను - వెరచియొక - మ
డువులోపలాను - దాగగని - వెడలివచ్చిధర్మజుడుసుయోధనుకీట్లనెనిం
వాడువునను || సొచ్చియుండమేలెశూరులకిది హేచ్చుగామలెమ్ము - రా
జులిది - మెచ్చరనుచునమ్ము - చావునకు - నిశ్చయించిరంము - నీసుతుల్ -
జచ్చిననీకీబుడ్డెటుబొడమెనురాజరాజలేలెమ్ము || షగగొనిభాగంబివ్వ
కమమ్ములబాకపెట్టలేదా - లక్కయి - ల్గలపెట్టలేదా - దాగితే - న
గుబాటునుగాదా - సుయోధన - మగతనంబుగలమీసంబుంబెమాపయి
రారాదా || రమ్మనవినిదుర్యోధనుండుధర్మరాజునకీట్లనెను - నాకు
నర - దంములులేవనెను - కుమారులు - తంములురణమునను - సఘ
సెదా - హంముగొంటిడస్సితిపోటులచెనయినసమరమునను || చ
క్కగనొక్కసికొక్కడువచ్చియుసాహసమునపోరు - డటులగా - కొ

క్రన్తిపైబారు - బడివనే - చాక్కమయినశూరు - డనగమిము - ని
క్రమునీతమ్ములనుకేశవునిచక్కాడెదననిచారు || గదామండితుండై
ప్రదంబుననుకదలివచ్చి తాను - సుయోధను - మదసుభీనుసేను - గద
లుగొని - కదనరంగమూను - సల్పిరరి - మదగజమును మదగజముపోరిన
టుగదాకాశలంబునను || యవ్వరులావనియడిగినకృష్ణడుకవ్వడికిట్లనె
ను - సుయోధను - చివ్వకుమిగులనెను - వినియుతా - కవ్వడిహరికనె
ను - పవనసుతు - డెవ్విధమునగెల్పుననగకృష్ణడుకవ్వడికిట్లనెను ||
ప్రతివపట్టిమర్యోధనురువులుభంగపరతుననెను - జెప్పుమా - రుతపు
త్యనకనెను - శాత్రవుల - హతమొనర్చవలెను - యూరువుల - హృతమ
ధర్మమన కపటబాదమున వెతలుబెట్టిరనెను || వడముడిగనకవ్వడి
చెయితొడవైసడిగనివడిగాను - భీమసే - నుడుగదప్రేయగను - సు
యోధను - తొడలువిరిగిపడెను - గనిబలిదే - శ్రుడుహలాయుధముబూని
కోపమునవడముడికిదితగదనెను || నాభిదిగువగదసమరముసేయుటన
ధర్మంబుగాదా - యూరువులు - నాభిదిగువగాదా - వినికిడి - యే
భూపతిబోధా - ఊరుహృత - మీభీమునకిదిరీతిగాదనినవీనికృష్ణడుబల
భద్రా || వినవామైత్రేయునిశాపంబునవిరిగెనుతొడలన్నా - పవననం-
దనునిప్రతిజ్ఞన్నా - యభిమ - న్యునివారలుమొన్నా - యధర్మము - కన
లిజంపిరనపినసహించకనుజనెనిజపురిరామన్నా || తొడలువిరిగిపడిను
యోధనుడుహరితోనవుడిట్లనెను - నీపుక - వ్వడికిజెప్పవినెను - పా
ధుకచే - సడిగనియునుగదను - పాపక - ర్ముడువడముడిబడవైచెను మే
లనడవడిమరమైనాను || నేలపాలుగా జేయనెమిమ్ముల నాలము
లోపలను - యరదము - నేలగృంగగాను - కర్నుని - గూలజేసియూ
ను - యధర్మము - కాలసుతునిబొంకించిగురునిచెక్కాడితిరనహరివి
నెను || చలమునవిషమిడిపాండుకుమారులజంపదలచలేదా - ద్రాప
ది - కొలువుకీడ్చలేదా - మీరుసతి - వలువలొచ్చలేదా - కంఠికొ
డు - కులపదమాడేంళ్లడవులలోపలనిలువజేయలేదా || అనిజనికృష్ణ
డుగాంధారికినునమునసుతదుఃఖమును - మాన్వియ - జనునకడకుజ
నెను - కృపుసుయో - ధనునిగనుంగొనెను - దుఃఖపడి - జననాధాభో
గములువిడచినేలనుబడకర్థంబనెను || గురుకుమారుడాసుయోధనుగని

నికొంతదిగులుజెంది - క్రంమ్మరను - నరపతి సెలవంది - శాత్రువుల - పరి
గమనిమరొంది - యుండిరిచె - బరిమాచ్చెదనవనశ్వద్దామకృపాచా
ర్యుండనెకంది || నిదురాసక్తులజంపదలచులకునీతిగాదుమాను - మని
నవిన - కమరాత్కుడుతాను - పాండవులు - నిదురవోవగాను - గాంచి
ద్రా - పదేయులనుదృష్టమృన్నదులబరిమార్చియుగురుసూను || డరి
వధసంగతికారవనాధునకెరుగజేప్పవినెను - గురుసుతు - మరిమరిపో
గడియును - స్వర్ణమున - కరిగెగురుపతియును - యిట్టులా - నరపతిదు
ర్యోధనునిప్రాణములునరుగజూచిగురుసూను || డుత్తరగర్భముచెరతు
ననినృష్టండాతనికనెను - పినుమునే - నుత్తరగర్భమును - బోచెద
ను - పిత్తునాశనమును - జేయవని - యుత్తరగర్భమురక్షించెనుహరి
యుర్విజనులుమెచ్చగను || ద్రాపతికుమారతతిహతంబునకు వాపోవగ
జూసి - పాండుసుతు - లాపగతునిడాసి - ద్రోణసుతు - నేపణగగజేసి -
విజయుం - డాపాపాత్మునిపయికోపంబుననతనిపరిభవముజేసి || గు
రుతనయుండనిప్రాణముహరింపజొరకనువిజయుండు - ధర్మభూ - వరు
డుమాద్రీసుతుడు - ద్రోణసుతు - శిరోరత్నమపుడు - బాణమున - బెరి
కిచెచ్చిమణిద్రాపతికిచ్చెనుభీమసేనుడపుడు || వగపుమానుమనిదెల్పిన
ద్రాపదివరమణిగనెనపుడు - మనంబున - వగపుమానెనపుడు - ధర్మ
జుకొ - సగగనుమణినపుడు - భక్తిపెం - పుగశిరంబుననుధరించికారవ
తగపుమానెనపుడు || మనమునదృతరాష్ట్రుడుసుతదుఃఖాణావమున
ముణుగుచును - యుండెనా - తనిప్రాప్తంబునను - పాండునం - నను
లుకుతుకమునను || యుండెనని - యునుజనమేజయునకువైశంపాయ
నుడుదెల్పవినెను || గాక్షసమదభంగామంగళమిదెరమాధరణిసంగ -
భక్తసుత - పక్షిరాట్టురంగ - పుండరీ - కాక్షమోక్షగంగ - జనకరిపు -
శీక్షసారయమ్మనబోల్పురజనరక్షమోహనాంగ -

శందవ్యయ రుక్మవతీకమల విలసిత గర్భకాంచ పదవృత్తం.

సారసనాభాసాధ్యన సారాసరసిజభవ పితననకసవంద్యా ।
శారవిసేత్రాశారపుకారా కరుణజలనిధి సుగరుడతురంగా । ధారణ

విద్యాదైత్యవధారాధరణికమలధవతనురుచినీలా । వారణరాజావైరి
ని వారావరదజననినిభవరపురవాసా ॥

గర్భవ్రథకుండము

సారసనాభాసాద్యస । సారాసరసిజభవపితసనకసవంద్యా ।
గౌరవిసేత్రాకారపు । కారాకగుణజలనిధిసుగరుడతురంగా ॥

మ

గర్భద్వితీయకండము.

ధారణవిద్యాదైత్యవ । ధారాధరణికమలధవతనురుచినీలా । వా
రణరాజావైరిని । వారావరదజననినిభవరపురవాసా ॥

గర్భగుక్మవతీవృత్తము.

సారసనాభాసాద్యసారా । గౌరవిసేత్రాకారపుకారా ।
ధారణవిద్యాదైత్యవధారా । వారణరాజావైరినివారా ॥

మ

గర్భకమలవిలసితవృత్తము.

సరసిజభవపితసనకసవంద్యా । కగుణజలనిధిసుగరుడతురంగా ।
ధరణికమలధవతనురుచినీలా । వరదజననినిభవరపురవాసా ॥

గద్య ॥ ఇది శ్రీహరి చరణారవింద మకరంద చిందాస్వాదనిందిందిరాయమా
న మానస కంఘ్రవంశవయః పారావారి రాకాసుధాకర నాగిసేనికృ
ష్ణమనాయని తనూభవ తారాశకాంక శ్రీకంకశారిమోహినీలాసద్య
యనాటకాలంకార నిర్మాణయశోదురంధర మెకటకపిండ ప్ర
ణీతంబైన శ్రీమహా భారతార్థవల్లభుబోధిని,

యుక్త పంచకము

సంపూర్ణము.

—

శ్రీరస్తు శుభమస్తు అవిష్కమస్తు.

ఐ భారతార్ణవలఘుబోధిని.

శాంతిత్రయ పాఠరంభము.

—ॐ:ॐ:ॐ—

హిందూస్థానిమెట్టు - తోహర.

శ్రీకారుణ్యార్పవశాశ్చితసరసిజభవనుతకామ - జనకలో -
కాకారశీను - నేవనర - పాకారిస్తోమ - చిత్తవిను - లేకోనారాయణ
యంమనబోవీదీనరక్షణభిరామ ॥ దేవావైశంపాయనునితో జనమే
జయుడిట్లనెను - హేమహా - న్భావాకుతకమును - జెలంగగ - నావల
వినవలెను - దల్పునున - గావైశంపాయనమునియిట్లనె కయ్యములోప
లను ॥ పకు నెనిమిదియకో హేణిల్పునునిపరముజేరగాను - పోర్లితన -
హృదాబంబునాను - ధార్తరా - స్త్రిమఃఖించగాను - గనుంగొనివిదు
రుడనెను శ్రుతాస్త్రామఃఖావేశంబేలనుమాను ॥ యావ్వనంబురూ
పంబుజీవితముద్రవృసంచయములు - నిల్వవని - యివ్వసుధనుబుధులు -
బంధువులు - చివ్వగూలదిగులు - జెందరిల - నివ్వగ పేలనువలదనయంధు
డువినివిచురునక నెబుధులు ॥ ప్రియాప్రియావస్తురాక పోకకుప్రీతిమఃఖ
ములను - లేకని - శ్చయ్యలైయెటువలెను - యుందురుచె - లియగబ
లుమనెను - విచురుడా - సుయోధనునిజనకునకిట్ల నెబుధనుజ్ఞానంబున
ను ॥ లోకమునిస్సారంబుజేసితమలోన వ్యాకులమును - పొరయరీ - లో
కనడతలకును - లోవడిచి - కాకుజెందరిలను - చుఃఖిశుఖ - నేకముగా
గాంచెదరుపండితులుమేదినిలోపలను ॥ సంసారముదుఃఖంబని విడచిరి
సన్యాసులుమునులు - శరీరము - మాంసరుధిరగుములు - భూపతిక -
తంసానిత్యములు - నిల్వవని - హంసస్వరూపుగాదిచిశాశ్వితానందము
గందురుఘనులు ॥ మట్టిబొమ్మలాటిజగంబెభుడుపుట్టిగిట్టుచుండు - నీ

సుతుల్ - గిట్టరనుచుమెండు - దుఃఖముది - బెట్టుకోకయుండు - మానిసు
 ల్ - పుట్టుటగిట్టుటకొరకనిదుఃఖముబోవబలెన్ వ్యాసుండు ॥ మానవ
 నాధాపుత్రశోకమునుమానివేయుమనెను - యంధుడా - మానిబోధవి
 నెను - దుఃఖమును - మానియుమానకను - యావిమరుని - తోనాగాం
 ధారినికోడండ్రనుదోట్కొనిరంనునెను ॥ పొలిగలనికిగాంధారివధూ
 తతినిలచుకవిమరుడును - రాగపు - త్రులహతంబునకును - సుబలను
 త - విలపింపగగనెను - కృపుడువగ - వలదనిగాంధారికిశోకంబును
 బాయనటులజెప్పగను॥ అనుజులతోగూడియుధర్మసుతుండరుగుడెంచ
 గాను - వ్యాకులం - బునశపింపబూను - సుబలజను - గనివ్యాసుడు
 తాను - ధర్మజుం - డనఘండజాతశత్రునిపైసీవలుక మానుననగాను ॥
 వాయుసుతుండన్యాయకృతంబుననాతనయనిగూల - జేసెనన - వాయు
 సుతుడుచాల - భయంబున - డాయంజనిమోల - వినతుడై - యో
 యంమాగాంధారిదేవినుమూరుభంగమునుచాల ॥ ప్రతినబట్టినీతన
 యునిగూల్చితిప్రతిజ్ఞపిడచినను - వుత్తనగు - క్షితిపతిధర్మమును - గా
 దనుచు - మతినుంతులుధరనూ - జెప్పుచురు - సుతుడుభామనకుపెతవ
 లదనిమారుతసుతామలంతటను॥కుంతమనుమలధుఃఖముద్రోపదిక్కుమా
 దుఃఖమును - మానుమని - యంతయుజెప్పినను - వినకవారంతయు
 వగవగను - జనాదాను - డెంతజెప్పిననుసుబలరాజసుతనుంతైనామా
 నకను ॥ ప్రలాపించెగాంధారిసుయోధనుక శేబరముగాంచి - చుక్కా
 సను - క శేబరమునెంచి - యభిమన్యు - క శేబరముగాంచి - మనంబున
 తలచితలచిదుఃఖించెసైంధవునితనువుగాంచిగాంచి ॥ శరతల్పగతుం
 డగుభీష్మునిగనిమరిమరిదుఃఖించె - సౌబలుని - శరీరమునుగాంచె -
 దుఃఖపడి - మురారిదెసగాంచె - దిక్కులే - కరణ్యమునగూలెదవని
 కృష్ణునియాగాంధారిశపించె ॥ చిరునగవునగాంధారిశాపమునుశ్రీ
 కృష్ణుడువినెను - సుబలసుత - వేరువనుచుజనెను - యంధుడా - వరధర్మ
 జుకనెను - బవరమున - పరిగమీసమసినవారెందరినిపాండవాగ్రజుం
 డవెను ॥ యెరుకపడ్డవారుత్తమజనములుడెబ్బదియారుకోట్లు - నిరు
 వదివేల్ - చురమునదెగిరట్లు - ముక్తికిడిమూ - కిరువదినాల్గువేలునుము
 న్నూ - టిరువండునుసమసియుసద్గతినిర్ణరపురిజనిరట్లు ॥ అనిదెప్పియు

ధర్మనందనుండాసంజయవిదురులను-గాంచినమ - సినఘాపతులకు
 ను - భరతకుల - జనితగాజులకును - మీరిపుడు - ఘనముగదహనక్రి
 యలుపేయవలెననివారంతటను || వారునుయోధనరాజశక్త్యుత్సా
 సనులకువాసి - యగరుక - స్థూరినూ నెవోసి - యగ్నిసం - సాగ్రంబు
 నుజేసి - ధౌమ్యుసహ - సారశాంతిపాప్తికాదిశ్రాతస్సాతకర్మలనుజే
 సి || కుంతిధర్మజునితోకర్నుడునాకుమారుండుభాను - వరముచే-కాం
 తియుతముగాను - గంటిమీ - కంతపెద్దగాను - యనినవిని-సంతసము
 నకర్నునకువరక్రియనల్పిదర్శనూను || డబీమన్యఘటోత్కచవిగాటు
 లకునటువలెగావించి - కుంతిచి - త్రఘానుప్రాధికంచి - కర్నుగసె -
 నిభయంబునమించి - స్త్రీలకిక - వ్యభిచారరహస్యంబుదాగదనియమ
 జుడుశపియించి || మడిసినచాంధవులనుదలంచితామదిలోశోకించి -
 రాజునై - పుడమినిపాలించి - యుండుటే - లడవులకేతెంచి - యుందు
 నన - వడముడిక వ్వడినకులుండిట్లనెవగపేలన్వధియించి || కలిమిచుట్ట
 ములజేర్చునుకలిమియుచెలులనుఘటియించుక - శౌర్యుడని - కలిమిచె
 నసిపించుక - సుగుణుడని - పబువురజెప్పించుక - రాజులకు - కలిమిబలం
 బులుగలిగియుండవలెకాననమునవసియించుక || తగదనిచెల్పినధర్మనం
 దనుడువగపుమానదాయెక - దృపదసుత - మగసిలోనిట్లనియెక - రణం
 బున - పగతుగూలిపోయెక - ప్రాణపతి - వగపేటికిశాత్రవహతంబున
 కువసుధనేలుమనియెక || తరుణిమాటవినిసపరివారముగనరుగుచెంచి
 యూను - సకలభూ - వరసంఘముతోను - శుభవా - సరమునయమ
 నూను - డరిభయం - కరులనుజులసంతసమునసింహాసనంబుననుతా
 ను || అంతలధర్మజుడాకరిపురపట్టాభిషిక్తుడయ్యెక - ద్రౌపదీ-కాంక్ష
 యుతుండయ్యెక - తంములకు - సంతోషంబయ్యెక - ధర్మసుతు-మం
 తనమునశ్రీకృష్ణునిదలచుచుమహిపాలుండయ్యెక || యుకనాడాభి
 మ్మునిపాలికిజనియుధిష్ఠరుండడిగెక - పూర్వజన్మకర్మమెటుతోలగుక -
 చుష్కృతము - సుకృతంబెటుగలుగుక - బెల్పుమన - సకలధర్మనిర
 తునకుభీష్ముడాసరణిచెల్పదొంగెక || ప్రోత్సాహబలంబునులేకనుమ
 దికుత్సాహంబివదూ - తేమసం-వత్సరసుఖమివదూ - కర్మమే - వా
 శ్మల్యనుజనదూ - రాజులకు - మత్సరమునమర్కార్థులజంపకమహిను

కృతంబలవడదూ || పరమపదముప్రాప్తిచేతెరగినెరుకపరతువిను
ము - ప్రపంచం - బరుగచూపుగనుము - నిల్చునదె - పరిపూర్ణంబ
నుము - బాహ్యునిది - పరాత్పరుండక్షరాక్షరంబులగురుతుదెలియగ
నుము || సంసారమునందుండియునంటకిచరించగావలెను - జలంబున-
హంసరూపువలెను - జీవతతి - హింసమానవలెను - మనంబున - హం
సాహంబుణగేచాటేదోనరయుచుండవలెను || యీతడుబీజుడుదేహు
డింద్రియుడువీతమానసుండు - జీవుడని - నీతిబలుగుచుండు - వేదముల-
చేతకర్మమెండు - నిగూఢం - డాతనికిపిలేవనిశృత్యర్థంబమరజెప్పుచుం
డు || యుక్తిలేనివారలకీవిద్యనుయొసంగవలదనెను - వసిష్ఠుడి - యు
క్తిజనకునకును - దెల్పవిని - ముక్తిదారిగనెను - గానమది - భక్తి
యుక్తిగలవారికివ్యమనిపాండవాగ్రజునకనెను || గంగాస్నానముజను
లకిల్లషముభంగపరచువినుము - నాకము - పొంగజేయునిజము - శౌరి
పర - సంగతమోఘలము - గల్లశ్రీ - గంగాప్రభావమును వర్షింపను
ఘనులకైనవర్షభము || అన్నదానమును సేయవలయుతా నెన్నిభంగు
లాను - జ్ఞానులను - సన్నుతించవలెను - దీనులెఱ - మన్ననొండవలెను -
ధరణిపరి - కన్నెలయెడమాతృభావమునతాగాంచుచుండవలెను || క
ల్లుద్రావుటయునిల్లుగాల్పుటయుకరినపాపములను - పొందువా - డె
ల్లలోకిములను - మాటవడి - గల్లమూలువలెను - నిరతమును - కల్లులాడు
వారికిగర్వితులకుకాలునిపురినిజచునెను || సుజ్ఞానులకేకాకమోక్షమిల
ప్రజ్ఞాశికిలేదు - ముక్తిగురు - సంజ్ఞలేకరాదు - యీశ్వరా - నుజ్జలే
కకాదు - సృష్టికల - విజ్ఞానంబునమాయజగత్సృష్టిమవిమపకసద్గతిలేదు ||
పార్వతిశివునిగనుంగొనినాథాపరధర్మములను - దెల్పుమన - పార్వతి
కిట్లనెను - గిరిసుతా - సర్వముదెల్పెదను - వినుమునే - సర్వజ్ఞుడనా
యందుప్రపంచమునమసిపుట్టిననెను || భక్తజనులకునుముక్తియొసం
గదభవానివినుమనెను - సతికిపతి - భక్తిముఖ్యమనెను - ధర్మయుత -
ముక్తిగోరవలెను - మానవులు వ్యక్తిగలిగివిద్వాంసులయెడ సద్భ
క్తినిలువవలెను || విష్ణునామమునువినినపఠించినయిహపరసౌఖ్యమును
గల్గిశ్రీ - కృష్ణునిమృహిమలను - గల్గెనిల - కృష్ణమాయలనెను - భూ
తములు - కృష్ణలీలలీజగత్సర్వమునువిష్ణుమయంబనెను || మహాదేవునిమ

హత్యంబు డెల్లుమనమాధవుడిట్లనెను - ధర్మజా - యిహపరంబులకును -
 పరమగురు - మహిమంబేమనను - భక్తులకు - మహాసులభుండనిశ్రీకృ
 ష్ణుడుశివమహిమ జెప్పెనంతటను ॥ ధర్మరాజునకుసకలధర్మములునిర్మ
 లముగజెప్పి - నదీసుతు - మర్కములనువిప్పి - రాజకృత - ధర్మముల
 నుజెప్పి - శుభాశుభ - కర్మములేలాగునజనించుననకాలసూనునకువా
 ప్తి ॥ శుభాశుభంబులుపూర్వజన్మకృతపుణ్యపాపములను - గల్లునని -
 శుభకాలంబునను - నదీసుతు - డుభయులముందటను - పరాత్పరు -
 డిభరాడ్వరదునియనుజ్ఞగోనితనువిడచిపరముజనెను ॥ పరలోకగతుం
 డైనభీష్మునకుపాండురాజసుతులు - చందనా - గరుదారుచయములు -
 డెచ్చిభూ - సురవరమంత్రములు - సెలంగగ - వరధర్మజుడగ్నిసం
 స్కారమునుగరపినగనిమదిదిగులు ॥ జెందినగంగాజీవిదుఃఖమునుమం
 దరగిరిధరుడు - మాన్వినీ - నందనుడుసుగతుడు - భీష్ముడుపు - రంద
 రపురికపుడు - జనియెనా - నందముగనిజనమేజయినకువైశంపా
 యనుడనెనపుడు ॥ హస్తీరాడ్వరదమంగళమిదెభవనిస్తరకమలాక్ష -
 సకలభగ - వస్తువిశద్రీక్ష - కృపామయ - హస్తమానిపక్ష - ప్రశ
 స్తా - స్వస్తిప్రదయంమనబోల్పురసుజనస్తుతశ్రీవక్ష ॥

మతేళ కంద గర్భతస్సము.

వికరపద్మాధిపశ్చిసద్విలసిత । కారుణ్యమందారకామరా
 రి । సుకరిపాలాబ్జజుసూనదాణజనక । గాంగేయచేలానఘాజనాప్త ।
 బవరభీమాసురబాహుగర్వితహర । వైకుంఠనారాయణాముకుంద ।
 యమరరాజార్చితయంబుబోల్పురవిధు । మానింద్రసంసేవ్యమాఘ
 నాంగ ॥ గరుడగమనార్తరక్షణపరమపురుష । సత్యచరితభక్తవరద
 నాగరకృప । భవహృతబలసోదరసారకవిజననత । సదమలగుణచయ
 హృదయవరిణకపల ॥

గర్భ మతేళము.

కరపద్మాధిపశ్చిసద్విలసితౌకారుణ్యమందారకా । కరిపా
 బ్జజుసూనదాణజనకౌగాంగేయచేలానఘా । వరభీమాసురబాహుగ
 ర్వితహరౌవైకుంఠనారాయణా । మరరాజార్చితయంబుబోల్పుర
 విధామానింద్రసంసేవ్యమా ॥

గర్భకంఠము.

గరుడగమనార్తరక్షణ । పరమపురుషసత్యచరితభక్తవరద
సా । గర్భకృపభవహృతబలసో । దరసారాకవిజననుతపదమలగుణ
చయూ ॥

గర్భ । ఇవి శ్రీహరి చరణారవింద మకరంద చిందాస్వాదనిందిందరాయజూ
న మనస కంఠ్యవంశవయః పారావార రాకా సుభాకర నాగి సేనికృ
ష్ణమనాయని తనూభవ తారాశకాంక శ్రీకంఠగిరిమోహనీ లాసద్య
యనాటకాలంకార నిర్మాణ యశోదురుధర వెంకటకప్పరద్ర
శీకంఠై న శ్రీమహా భారతార్ణవలఘుబోధిని,

శాంతిత్రయము,

సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు, శుభమస్తు, అవిష్ణుమస్తు.

భారతార్ణవలఘుబోధిని.
అశ్వమేధపంచకము ప్రారంభము.

— ౨౦:౪౨ —

హిందూస్థానిమెట్టు - రోహర.

శ్రీవిలసత్కరుణాంతరంగసురుషీవ్యాదబ్జభృంగ - జగన్నత-
దేవఖగతురంగ - సాధుస - ద్భావమంగళాంగ, త్రివిక్రమ - దేవకినం
దనదనుజభంగజననిభపురశ్రీసంగ ॥ దేవావైశంపాయనమువిజనమే
జయునకుదాను - దెప్పెని - ట్లావనిపతితోను - వినుమునీ - కావలకధనే
ను - దెల్పెను - భూవల్లభతరుసంచయములసురధూరుహమోయన
గాను ॥ ధర్మజసాత్యవతేయునక నెనుపితామహకర్నులను - జంపి
నా - కర్మంబెటుజనును - దెల్పుమన - నిర్మలాత్ముడనెను - నీకుదు -
ష్కర్మశంకగలిగినయాగముననుధర్మమునతోలగుననెను ॥ వాసిగాశ్వ
మేధంబు సేయుమనవగపుమానకాను ॥ బంధుజన - నాశనముకుతాను -
ధర్మజుడు - గాసిజెందగాను - కృష్ణుడనె - నిశత్యజయంబేమోక్షుంచిది
నిజమజ్ఞానముమాను ॥ చచ్చినవారలకెచ్చినతిరుగావచ్చెదరేవారు - ది
గులువడి - తెచ్చెదరేమీరు - రాజ్యము - స్విచ్ఛలవిడిధారు - ణీసుర - ల్మె
చ్చగపరిపాలించుమనినవినివచ్చి కాలునికుమారు ॥ డతినంతసమునబుధా
నుజ్ఞశోభితుడయ్యునుతాను ॥ ధర్మపా - లితమునుండగాను - క్రీడియ-
చ్చుతుగనుగొనితాను - దేవనా - మతితత్వజ్ఞానంబుదెల్పుమనమాధ
పుండునరుతోను ॥ యతిహాసంబొక్కటిగలదది వినువినయమానసము
ను - గలిగియొకి - షీతిసురవరుధరను - యొక్కసుచ - రితసిద్ధునిగనె
ను - శిష్యుడై - యతిభక్తితోతన్నాశ్రయించగనుయాసిద్ధుండిట్లనెను ॥
మానసశాసీరంబులేకమైమంచిచెడులురెండు - ధరాస్తలి - బూనిజే

యుచుండు - కామగుణ - కాననమునమెండు - చరించుచు - నానాశే
 మ్మాదిరోగ్యాబిలోనలసటబడుచుండు ॥ అశుభాశుభములనైనకర్మఫల
 మనుపించవలెను - త్రిమూర్తుల - వశముగాదువిడను - నరుచెతు-ర్వశ
 లపొందవలెను - భక్తియుత - పశుపతిచరణారవిందములపైభక్తినిలు
 పవలెను ॥ యెనయశుక్లశోణితములురెండునువెలదిగర్భమునను - పిం
 డమై - య్యునుతోమిదిసెలను - శిశువుతా - జననంబొధరను - తొల్లిక
 ర్మనుభవమునవర్తించుపరమపదమాగమముచెలియకను ॥ నరులుపుట్టి
 గిట్టుచునీలాగునపరమధర్మములను - యెరుంగక - దురవస్థలధరను -
 పొందున - దురువరునెరుగకను - నేనిపుడు - జరాహరణములుజెందనిమా
 ర్గం బెరుకపరతుననెను ॥ నిరాకార నిబిడినిరంద్రహుది పరముచెలి
 యుమనెను - యెరుకజే - గురుతెరుంగుమనెను - తన్నుతా - నరిశి
 యుండుమనెను - వినుమనిన - పరవస్తువగనిశిష్యుడరుగగురుడదృశ్య
 వైజనెను ॥ అనిశ్రీకృష్ణుండీపరమరహస్యముకవ్వడితోను - జెప్పిము-
 న్ననిమిషులకునేను - చెలియబలి - కేనరహస్యంబనెను - క్రీడివిను - మన
 ఘానాలవజాతులకిదియెమంచిముక్తియనెను ॥ కృష్ణసానాదిలవిని
 కవ్వడిశ్రీకృష్ణునకిట్లనెను - కొందరిల - విష్ణుశంకరులను - వేరుగా - ధ్యే
 వ్తుంటెమనెను - శారివిని - విష్ణుబ్రహ్మరుద్రాదులనెప్పుడు వేరుకాయత
 గదనెను ॥ మృతజాతపరిక్షితునిలబ్ధజీవితజేసినహరిని - మాహాత్ముల -
 మతినివాసఘనుని - కేసవుని - సతిరుక్మిడిధవుని - నాసుతుని - బ్రతికిం
 చితివనెను త్తరకృష్ణునిబ్రస్తుతించెనెమ్మదిని ॥ యివ్వసుభనుభవనాశనము
 నకైవినయభావమునను - ధర్మజుడు - కవ్వడికృష్ణులను - గనుంగొని -
 దవ్వుననిట్లనెను - మనమికను - మువ్వేల్లులకానందముగనుయాగమును
 నేయవలెను ॥ అనియజ్ఞాశ్వంబువెంటకిరీటిననుపగనరిగియును - సి
 ధ్ధుధూ - జనపతులడ్డమును - రాగవా - రినిఁబయించిధరను - ప్రదక్షిణ-
 ముననుద్ధిరిగియును రాగబ్రువాహనుండుతనవురమునను ॥ తురగంబు
 నకజ్జనునకునెదురుగనరుగుదెంచిదాసి - జనకుడని - యెరుకలేకవా
 ణి - శరంబుల - నిరుమూడునుదూసి - పాధుకపై - శరవషణముగు
 రిపించెశూరుడై యురుగైచువులేసి ॥ అతులశూరుడాబ్రువాహ
 నుచెక్షితినిసవ్యసాచి ॥ మూర్ఖవడ - నతనిగనివులూచి - చిత్రాంగద-

సతులిర్వురుజూచి - నాథుడని - సతిసంజేవనిమణిచేపాథునిబ్రతికిం
 చేసులూచి || సకలగాజులనుజయించిపాథుడుమఖాశ్వంబుతోను -
 హస్తీపుర - ముకువడిరాగాను - ధర్మజుడు - ప్రకటితంబుగాను - సకల
 జను - లకుసంతోషకరంబుగాశ్వమేధంబుజేసియమసూను || డతిభక్తి
 తోదృతరాష్ట్రనికునుకాంధారికిప్రియమునను - యనుదినం - బతుల
 భోగములను - జేయుచు - న్నతరిసుఖంబులను - పొందుచును - దృత
 రాష్ట్రవిధధర్మజునిగనుంగొని యతనితోనిట్లనెను || సుతులుసమర
 మునపోరినీగ్గినదగ్గతికిపోయినారు - కృష్ణునను - మతిదప్పనివారు - మీరు
 ను - వ్రతముజెసినారు - నాదుసం - మృతికిహితంబుగ గాంధారినినక
 న్నడవికంపవలెను || అనినవినియుధర్మజుడంధునక నెనడవికినిన్నిపు
 డు - బోవుమన - మనసోర్వదువినుడు - నివెమా - జననిజనకులిపుడు -
 నీమనం - బునతాపముమానగశిశువ్రతమునరింతననపుడు || వి
 నిదృతరాష్ట్రుడుతపముసల్పవనమునకుజేరవలెను - యనియుతా - నును
 గాంధారియును - జేరిరట - వనప్రదేశమును - బోవలవ - దనిజేప్పిన
 విభక్తుకులచిహ్నదాస్తునుజనెవనమునను || విమరుడుయోగంబునశ
 రీరమునువిడచిధర్మసుతుని - తనువుసొ - చెచ్చెరుగుగానుధరణి - సుజ
 నుడా - విమరుచిత్రముగని - ధర్మజుడు - తదనంతరమునవిమరుతనువ
 నలదహనమునచ్చెనుగతుని || వనమునదృతరాష్ట్రాదులవిర్యాణము
 నారదమాని - వరుడుజె - ప్పినచుఖముబూని - ధర్మజుడు - జని
 వారికిమాని - తంబుగవి - పినముననంధునకలనిసతికిగొంతికిపరకర్మ
 లుబూని || జేసిధర్మజుడుద్వాదశదినమునభూసురోత్తములకు - దాస
 ములు - జేసిగజపురముకు - వచ్చెసిం - హాసనరత్నముకు - ధర్మజు
 డు - నాసిగముప్పదివై దేండ్లునుభూవలయమేలేవ్రజకు || సంతసమున
 నిట్లుండగనచ్చటసర్వయాదవులకు - నాశనము - జెంతనుజేరుటకు -
 ద్వారకా - ద్యాంతంములుగుటకు - ద్వారకలొ - వింతమహాత్మా
 తంబులనేకముహెచ్చెనుయదువులకు || మునికౌపలబునసాంబునికడువు
 నముసలముజనియించె - యెకిరికొక - రునుపోరుటహెచ్చెయ
 దువులను - జనులెల్లనశించె - హలాయుధు - దునుశరీరమునువిడ
 చియనంతునితనునందుగలసె || పాకటముగకాననమునకృష్ణుడు

పవ్వళించెనొకడు - వేటకా - డాక్టరునియపుడు - మృగంబుని - చే
కొనిశరమపుడు - వేయగా - శ్రీకృష్ణుడుశారీ ముడిచియుజేరెపర
మపడమపుడు || కలయవనంబునరామకృష్ణులనుకడువడివెలకుచును -
రామకృ - శ్ణులశరీరములను - క్రీడిగని - విలపించియునతను - రామకృ -
ష్ణులకునగ్నిసంస్కారముగరపెనుయుత్తమకర్మలను || యాదవపు
రమునకొచ్చిపదార్పేయంగనాహులను - రామదా - మోదరుదా
రలను - సకలమగు - యాదవజనములను - వెంటగొని - యాధనుంజ
యుడువెడలివనియెనినడపుడుపూర్వనగమునను || సారారుణకాంతు
లతోబొడమెనాసమయకాలమునను - పొంగిఘూం - కారనినదముల
ను - సరితృతి - ద్వారకాపురమును - మంపగఁ - భూరిజనులుగని
రఘుతనసరపూర్వోర్నవంబునంతటను || పంచవడంమునపాల్కులుండు
విడియించినవనితలను - ధనంబును - గాంచిబోయకలను - జేసిదొంగ -
లిండుకవెళ్లగను - యాదవ - మించుబోలులనుకురుక్షేత్రమునకుమె
ల్లగగొనిచనెను || అవిజయుడు బలరామకృష్ణనిర్యాణమునిజము
గను - దెల్పిని - భావములోపలను - చుఃఖపడ - కేవలభక్తేగను - రుక్మ
ణి - దేవీమొదలగుసతులువహ్నిప్రవేశంబైరంతటను || నరుడచ్చుతరా
మాదులసంగతిసజాతశతృనకు - జెప్పిని - కరిపురపాలనకు - తగ
యుధి - వ్యరుడుపరిక్షితుకు - కురుభూ - నరపతియధికారంబునొసంగిరి
యాపరిక్షుతునకు || శుభము గలుగ దీవించిపాండుసుతు లిభపు
రంబుచాసి - పోవనొ - క్కభైరవముజూసి - వారివెను - కభిచరము
గడాసి - రాగవా - రుభయులువెడలిరివనమాగఁబున యోగమాన
సముజేసి || దృపదపుత్రసహదేవుడునకులుండునరుండునుధరను - ప్రా
ణమెడ - లిపడగగనుగొనెను - పవనసుతు - డపుడన్నతొననెను - ధ
ర్మజా - దృపదజనహదేవుడునకులుండునరుడిపుడుబడుటకేమనెను || అ
నినధర్మజుడువినిభీమునితోనప్పుడిట్టులనెను - ద్రౌపది - మనముననరుడె
సను - పక్షపా - తినిదాననుబడెను - సహదేవుడు - తనకంటెప్రా
జ్ఞుండులేడనుచుదలచుదానబడెను || చక్రదనంబున తనకంటెవ్వ
రుమిక్కిలిలేరనుచు - నకులుడే - నెక్కువనుచుదలచు - దానబడె -
నక్కురుతతిగలచు - వాడనే - నొక్కడినంబునివ్రతినభంగముననక్క

వృద్ధిల దేననుచు॥ చినబల్గి నవినివడముడియునుబడగనుగొనిధర్మజుడు -
 వానికొక - టినిజెప్పుకనతడు - పోవగా - ననిమిషపరియపుడు - రథం
 బును - గొనిధర్మజు సెమరొచ్చియరడమెక్కు - మనినిధర్మజుడు ॥ తో
 డంబుట్టువులందరుబడెనాతోడనురావింపు - ద్రౌపది - గూడాగా
 వింపు - వారున - గూడుటగాపింపు - మనినని - నేడుస్వర్ణమునజే
 రింద్రౌపదీతంములునాలింపు ॥ మనినచిడౌజునకిట్లనెధర్మకుమాగు
 డాశ్రయించె - కుక్కనా - వెనుకనుచనుడెంచె - రావలయు - న
 నయిండుడుగాంచె - ధర్మజు - మనుజభావమునుకుక్కులకిలనే
 మాటి - గలుగుమనినెంచె॥ కుక్కులకునునాకంబుదొరకుటదియెక్కిడి
 మాటనెను - నీవురథ - మెక్కు - మనినపెనెను - ధర్మజుడు - కుక్కు - విడు
 వననెను - ధర్మజు - చక్కనిధర్మంబునకుమెచ్చి యాకుక్కురూపువి
 డచియును ॥ ధర్మనందనానీసమానుభరణిలోనలేరు - నీవుసద్ధర్మసు
 గుణసారు - డవునీ - ధర్మకథలుధారు - జేస్తవి - నిర్మలముగపూ
 జ్యంబవుననితాధర్మనందనునిచారు ॥ యిందంబుననివకొనియింద్రౌ
 డులునభినందింపుచును - స్వర్ణమున - కరిగికుతుకమునను - ధర్మజుడు -
 పరమసుఖంబులను - పొందినో - దరాదిర్వులగాంచిననిమిషత్వంబుజెం
 దెననిధరనూ॥ జనమేజయునకువైశంపాయనమునివరుడీకథను - జెప్పెన
 ని - యునీచరితమిలను - సజ్జనుల - కునానందముగను - కంఠకుల - జు
 నికృష్టమునాయునికుపారుడనఘుడవేలకలనాముడను ॥ భారతార్ణవం
 బీదుటకీవిజనభారమనుచుడెలసి - శౌరికృప - సారబలయిజేసి - నాడ
 నిది - కూరిమితోవ్రాసి - పఠించిన - వారికాయుగారోగ్యములొసం
 గువనజాతుమకృపజూసి॥ అందముగనుయొక్కలిశ్రీహరిపేరందముగ
 నువెలయు - దివాకర - చందరులీకలియు - గముననిం - పొందజేయవ
 లయు - జనులకా - నందమన్మధాబ్ధసహతుక్లద్విదియాదిగావనికెవె
 లయు ॥ శ్రీసతినాథామంగళమిదెయాశ్రితమనుజొల్లాస - మాయకృ
 త - భాసవశపిలాస - కల్పితా - శేషజగత్పాప - సాధుస - ద్దాసవ
 రదశేషధారుణివరతలైనబోల్పురవాసా ॥

కల్పిత కల్పవల్లి భాస్కర విలసిత వృక్షణు.

సారసభవనుతనద్గుణసారా । సారసనయనవిజలనిధిశూరా ।

దారుణరిపుముర దైత్యవధారా । ధారుణిసుకమలధవభవదూరా । గౌరవియుభవమకారపుకారా । కారణవరవిధిఖలజనఘోరా । భూరిదయజననిబోల్పురభూరా । భూరుహసురతరుపురుషపుదారా ॥

గర్భ ప్రథమ కంఠము.

సారసభవనుత సద్గుణ । సారా సారసనయనవిజలనిధిశూరా । దారుణరిపుముర దైత్యవధారా । ధారుణిసుకమలధవభవదూరా ॥

గర్భ ద్వితీయ కంఠము.

గౌరవియుభవమకారపు । కారాకారణవరవిధిఖలజనఘోరా । భూరిదయజననిబోల్పుర । భూరాభూరుహసురతరుపురుషపుదారా ॥

గర్భ ద్వితీయ.

సారసభవనుత - సద్గుణసారా - సారసనయనవిజలనిధిశూరా - దారుణరిపుముర - దైత్యవధారా - ధారుణిసుకమలధవభవదూరా - గౌరవియుభవమ - కారపుకారా - కారణవరవిధిఖలజనఘోరా - భూరిదయజనని - బోల్పురభూరా - భూరుహసురనుతరుపురుషపుదార -

లా లి పా ట.

సారసభవనుత - సద్గుణసారా - సారసనయనవి - జలనిధిశూరా - దారుణరిపుముర - దైత్యవధారా - ధారుణిసుకమలధవభవదూరా ॥లాలి॥ గౌరవియుభవమ - కారపుకారా - కారణవరవిధి - ఖలజనఘోరా - భూరిదయజనని - బోల్పురభూరా - భూరుహసురతరుపురుషపుదారా ॥లాలి॥

అర్థవంధికలు.

సారసభవనుత సద్గుణసారు । సారసనయనవిజలనిధిశూరు । ధారుణరిపుముర దైత్యవధారు । ధారుణిసుకమలదైత్యవధారు । గౌరవియుభవమకారపుకారు । కారణవరవిధిఖలజనఘోరు । భూరిదయజననిబోల్పురభూరు । భూరుహసురతరుపురుషపుదారు ॥

పండ్లిపాట ॥ లక్ష్మీకళ్యాణాక్షరభావమె.

సారసభవనుత - సద్గుణసారా - సారసనయనవి - జలనిధిశూరా - దారుణరిపుముర - దైత్యవధారా - ధారుణిసుకమలధవభవదూరా -

రా ||లక్ష్మీకల్యా|| గౌరవియుభవమ - కారవుకారా - కారణవరవిధి-ఖ
లజనఘోరా - భూరిదయజనని | బోల్పురభూరా | భూరుహసురతరు
పురుషపుదారా ||లక్ష్మీకల్యా||

శ్రీ : వ శ ము.

సారసభవనుతస్యదేవ | సారాసారసనయనవి | దారుణరిపుము
రదైత్యవ | ధారాధారుణిసుకమల - గౌరవియుభవమకారవు - కారా
కారణవరవిధి | భూరిదయజనని|బోల్పురభూరాభూరుహసురతరు ||

సు వ్యా ల పా ట.

సారసభవనుత - సద్గుణసారా - సారసనయనవిజలనిధిఘో
రా | దారుణరిపుమురదైత్యవధారా | ధారుణిసుకమలభవభవదూ
రా ||సుప్తిసువ్వాలే|| గౌరవియుభవమ | కారవుకారా | కారణవరవిధి
ఖలజనఘోరా | భూరిదయజనని|బోల్పురభూరా | భూరుహసురతరు
పురుషపుదారా ||సుప్తిసువ్వాలే||

గద్య : ఇది శ్రీహరి చరిత్ర వింద మకర్తవ చింతాస్వరసిందిరిరాయణ
న మనస కంఠవంశవయః పారావార రాకాసుధాకర నాగినేనికృ
ష్ణదానయని తనూభవ తారాశకంక శ్రీకంకారిమోహనీలాసద్య
యనాటకాలంకార నిర్మాణ యశోదురంధర వెంకటకపిండ్ర శ్ర
గీతంబైన శ్రీమహా భారతార్ణవలక్ష్మిబోధిని.

అ శ్వ మే ధ స ర శ క ము.

స ర పూ ర్ణ ము.

